

Härnäripässi ja sen käyttö

12.3.2025

Härnäripässi on tehokas työkalu uuhien kiiman synkronointiin ja astutuskauden lyhentämiseen. Sen avulla voidaan aikaistaa astutusta, saada uuhet kiimaan samanaikaisesti ja seurata kiimojen kulkua.

Härnäri on pässi, jolta on poistettu lisäkivekset tai katkaistu siemenjohtimet. Se käyttäytyy kuin normaali pässi ja erittää feromoneja, mutta ei tiineytä uuhia.

Härnäripässin hyödyt

- Uuhien kiimat saadaan tehokkaasti käynnistymään.
- Astutuskausi lyhenee ja karitsointi tiivistyy.
- Tiineystarkastukseen voidaan käyttää samaa pässiä.

Härnäripässin valinta

Härnäriksi kannattaa valita pässi, jolla on

- Vahva ja aktiivinen pässimäinen olemus - suomenlampaat, kainuunharmakset ja niiden risteytykset ovat usein tehokkaita.
- Terve ja kestävä rakenne, erityisesti hyvät jalat.
- Hyvä käsiteltävyys – rauhallinen luonne helpottaa käyttöä.
- Ollut jo astumassa tai on vähintään 8–12 kuukauden ikäinen.

Pässin valmistaminen härnäriksi

- Elinlääkäri tekee toimenpiteen, jossa pässiltä joko poistetaan lisäkivekset (varmempi tapa) tai katkaistaan siemenjohtimet (epävarmempi menetelmä).
- Toipumisaika on 1–2 kuukautta, jonka jälkeen härnäripässi voidaan ottaa käyttöön.
- Härnäriin voi myös ostaa valmiina, mutta tällöin pätevät samantyyppiset terveysvaatimukset kuin muillekin lampaille.
- Suositus: 1 härnäripässi / 50 uuhia, mutta suomalaiset pässit ovat pärjänneet myös suuremmissa laumoissa.

Härnäripässin käyttö

- Pidä pässit erillään uuhista 4–6 viikkoa ennen härnäystä. Uuhet eivät saa nähdä, haistaa tai kuulla pässejä ennen härnäyksen aloitusta.
- Käytä härnäripässillä valjaita tai merkkiväriä, jos haluat seurata, milloin uuhet tulevat kiimaan. ([video](#))
- Härnäri lisätään uuhien joukkoon noin 14 vuorokautta ennen suunniteltua astutusta. Joissakin tapauksissa härnäystä voidaan pidentää jopa 30 vuorokauteen.
- Härnäyksen jälkeen härnäri vaihdetaan oikeaan pässiin, joka huolehtii astutuksesta.
- Tiineystarkastajana härnäri voi palata uuhien joukkoon eri värisellä valjasliidulla. Jos se merkitsee uuhia uudelleen, ne eivät ole tiineitä ja vaativat uusinta-astutuksen.

Yhteenveto

Härnäripässin käyttö tuo monia hyötyjä astutuskauteen:

- Kiimat saadaan käynnistymään tehokkaasti ja synkronoidaan.
- Astutuskausi lyhenee, mikä helpottaa karitsointia ja tilan hallintaa.
- Härnäri toimii myös tiineystarkastajana ja auttaa löytämään uusinta-astutusta tarvitsevat uuhet.

Härnäripässin käyttö on yksinkertainen ja luonnollinen tapa tehostaa lammastuotantoa.

Huolellinen pässin valinta ja oikea käyttö varmistavat, että härnäys onnistuu ja karitsointi on hallitumpaa ja sujuvampaa.

Muut härnäysmenetelmät

Härnäripässin sijasta uuhien kiiman synkronointia voidaan toteuttaa myös seuraavilla menetelmillä:

- Härnäys aidan takaa: Pässä tuodaan uuhien luo vahvan ja korkean aidan taakse niin, että sillä on näkö ja hajuyhteys uuhiin, mutta se ei pääse astumaan niitä.
- Härnäys taluttamalla: Pässää talutetaan päivittäin uuhien joukossa, jolloin se pääsee "kosimaan" uuhia ja erittämään feromoneja, mutta ei astu niitä.

Teksti: Sari Heltelä

Lisätietoa

[The Ram Effect: How Using A Teaser Ram Can Improve Lambing Season](#)
[Seasonal Reproduction in Ewes – How to Manipulate the Breeding Season](#)
[Mating for Early Lambing](#)